

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2018/19:36

Onsdagen den 5 juni

§ 1 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor

Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 15 mars 2019

Återrapport från informellt ministermöte den 10–11 april 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 13 juni 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi öppnar dagens sammanträde.

Vi hälsar arbetsmarknadsminister Ylva Johansson med medarbetare välkomna hit. Vi börjar som vanligt med punkten återrapport från föregående möte. Finns det något att säga om detta, statsrådet?

Anf. 2 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Ni har fått en skriftlig rapport. Jag svarar gärna på frågor om det finns sådana.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 13 juni 2019. Då går vi in på rådsdagordningen. Det är några runt bordet som jag inte känner igen jätteväl, så vi är lite extra tydliga i dag. Först är det punkt 4 på rådsdagordningen.

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Punkt 4 gäller den europeiska planeringsterminen. Här ska vi behandla 2019 års europeiska planeringstermin. Det är en förberedelse inför Europeiska rådet den 20–21 juni. Den här gången är det bara en diskussion. Med anledning av EP-valet har kommissionen senarelagt publiceringen av de landsspecifika rekommendationerna. De brukar publicera dem i maj, men denna gång kommer de i dag. För att det ska finnas tid att behandla sysselsättningsdelarna i de landsspecifika rekommendationerna och godkänna dem kommer det att bli ett extrainsatt Epsco den 8 juli.

På det här mötet, den 13 juni, blir det enbart en horisontell diskussion om rekommendationerna som ett medskick till Europeiska rådet den 20–21 juni. Rekommendationerna har som sagt ännu inte kommit, men min utgångspunkt är att jag ska välkomna diskussionen och understryka behovet av att fortsätta vidta reformer, trots det relativt goda arbetsmarknadsläget. Det är viktigt att fortsätta arbetet för mer jämställda arbetsmarknader och att underlätta omställning på arbetsmarknaden. Jag avser också att välkomna det pågående arbetet i sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd, som håller på att utvärdera arbetet med Europa 2020-strategin. Deras rapport kommer att presenteras senare under året.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till rådsdagordningens punkt 6, som avser rådsslutsatser.

Anf. 6 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Det gäller rådsslutsatser om arbetsmiljö. Rådet förväntas anta rådsslutsatserna om ett arbetsliv i förändring; reflektioner om nya arbetsformer och följderna för arbetstagarnas arbetsmiljö. Det är det rumänska ordförandeskapet som har prioriterat den här frågan. Regeringen ser positivt på att ordförandeskapet genom utkastet till rådsslutsatser uppmärksammar behovet av fortsatt arbete med arbetsmiljö.

Jag överlade med arbetsmarknadsutskottet om rådsslutsatserna den 4 april. Ni har fått utkastet till rådsslutsatser och kan se att frågor som är viktiga för Sverige är med, däribland genusperspektivet och att arbetsmiljörisker måste identifieras och utvärderas i förhållande till nya sätt att organisera arbetet för att kunna garantera en god arbetsmiljö. Det är också viktigt för regeringen att arbetsmarknadens parter autonomi respekteras, liksom medlemsstaternas olika arbetsmarknadsmodeller, vilket vi har fått in skrivningar om under förhandlingarna. Sveriges skrivning om att synliggöra att arbetsrelaterade belastningsbesvär och psykosociala risker är den vanligaste orsaken till sjukskrivningar har också tagits med i rådsslutsatserna.

Jag föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 7 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Vi har en avvikande mening på den här punkten. Vi tycker att arbetsmiljöfrågorna är viktiga, men det ska vara nationella frågor. Det är inte någonting som EU ska ha att göra med.

Vi har även en avvikande mening under den tidigare punkten. Man kanske inte kan anmäla det i efterhand – jag ber om ursäkt i så fall. Jag missade att säga det.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Då kommer det i alla fall att stå i protokollet att du avsåg att göra det. Vill statsrådet säga något om detta?

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Har statsrådet något att säga under punkten Övriga frågor?

Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Jag har inget att säga under Övriga frågor, om det inte är någon som har frågor.

Däremot har jag en annan fråga. Det som inte står på dagordningen är att man i marginalen av Epsco, som det heter, kommer att fastställa sätet för den nya europeiska arbetsmyndigheten. Beslutet ska fattas av medlemsstaternas regeringar i samförstånd genom en omröstning som sker i marginalen av Epscorådets möte den 13 juni, som det heter.

Jag informerade i går arbetsmarknadsutskottet om processen och urvalskriterierna. Det är fyra medlemsstater som är kandidater till att stå värd för det hela: Slovakien, Cypern, Lettland och Bulgarien. Min bedömning är att det är fyra seriösa kandidater.

Beslutet föreslås grundas på ett antal kriterier som bygger på den gemensamma ansatsen för EU:s decentraliserade myndigheter. Kriterierna är från 2012. Det första är geografisk balans, det vill säga att man ska ge prioritet till länder som är nya medlemmar eller inte har någon EU-myndighet sedan tidigare. Det andra gäller datum för när myndigheten kan påbörja sin verksamhet. Myndigheten är ju tänkt att börja efter sommaren, så det är ganska kort om tid innan man måste ha alla faciliteter på plats. Ytterligare ett kriterium är förstås tillgängligheten. Det kommer att vara många möten, som säkert kommer att generera många resor från alla medlemsstater. Det är då också viktigt med tillgängligheten. Det fjärde och femte kriteriet handlar om fullgoda utbildningsfaciliteter för myndighetspersonalens barn och ändamålsenlig tillgång till arbetsmarknad, social trygghet och hälso- och sjukvård för personalens familjer. Regeringen anser att vi ska följa de här kriterierna när vi bestämmer vilken kandidat vi ska stödja.

Omröstningen sker i två omgångar. Om ingen av medlemsstaterna får mer än hälften av rösterna i den första omgången går de två medlemsstater som fått störst antal röster vidare till en andra omgång.

Utgångspunkten för vårt ställningstagande är att vi är positiva till att förfarandet och bedömningskriterierna utgår från den gemensamma ansatsen för EU:s decentraliserade myndigheter. Vi ska förstås placera myndigheten i en för verksamheten lämplig medlemsstat.

I dag kommer kommissionen att presentera sin bedömning. De lägger inte fram ett förslag, men de gör en bedömning av hur de fyra kandidaterna förhåller sig till kriterierna. Det blir naturligtvis först efter att vi har tagit del av den bedömningen, och kanske efter ytterligare diskussion, som det blir ett slutligt ställningstagande. Men det här är de kriterier som kommer att vägleda regeringens bedömning i sättesfrågan.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

När vi hade en liknande fråga för två år sedan, då Ann Linde var här och berättade om flytt av myndigheter med anledning av brexit, tog vi beslut om en inriktning för regeringen. Jag tänkte att vi gör så nu också.

Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag har en undran. Vi står naturligtvis bakom att regeringen har rätt att fatta beslutet. Vilket land det blir är ju ännu inte klart, men det är förstås viktigt att det är ett land som kan hantera detta. Jag vet inte om chefskapet kommer att hamna på någon person från EU centralt, om det bara kommer att vara personer som är lokalt anställda eller hur det kommer att se ut. Men det är ju viktigt att det inte finns någon organisation som hamnar i korruption eller andra saker utifrån det landförslag som finns. Det måste bli en bra ledning för organisationen.

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Jag delar helt Désirée Pethrus uppfattning. Med den här typen av myndigheter är det så att ledarskapet kommer att rekryteras från olika medlemsstater – alla har möjlighet att söka. Frågan om vem som ska vara chef för myndigheten har ingen koppling till det landet. Sedan finns naturligtvis också frågan om styrelsen för den nya myndigheten. Sverige prioriterar att få stöd för kandidater med god kännedom om den nordiska arbetsmarknadsmodellen, vilket är viktigt för oss. Men det är en senare fråga, som inte är uppe till diskussion nu. Det är alltså inte så att chefen för myndigheten kommer att hämtas från det land där den ligger, utan det är en separat process.

Anf. 15 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag har en kompletterande fråga. Jag hann inte läsa igenom alla A-punkter som har kommit och som vi ska fatta beslut om före kl. 14. Där finns arbetsmarknadsmyndighetsfrågan med. Jag vet inte riktigt vad det är som ligger i pipeline där. Är det inte färdigt och beslutat om den här myndigheten?

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att samrådet gäller själva beslutet om myndigheten – ja och nej. Förslaget är att vi ska göra som nämnden har beslutat om tidigare: att regeringen ska rösta nej. Det är det samrådet handlar om. Det här handlar ju egentligen om en senare fråga: var den ska ligga. Men vi behandlar den nu. Jag tror att det blev rätt. Ja, statsrådet nickar.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Tack så mycket för i dag, statsrådet!

Anf. 17 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Trevlig nationaldag!

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Tack detsamma!

Socialminister Lena Hallengren

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 7 december 2018

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 15 mars 2019

Åtterrappport från informellt ministermöte den 14–15 april 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 13–14 juni 2019

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Lena Hallengren med medarbetare välkomna hit till nämnden. Vi börjar som vanligt med åiterrapporter. Jag lämnar ordet till statsrådet om hon önskar säga något.

Anf. 20 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Jag kan säga några ord om åiterrapporteringarna.

Vid rådsrådet den 7 december om hälso- och sjukvård representerades Sverige av ambassadör Åsa Webber. Vid rådsrådet antogs en rådsrekommendation om stärkt samarbete mot sjukdomar som kan förebyggas genom vaccinering.

Vidare diskuterade rådet också frågan om åtgärder mot vaccineringsmotstånd på EU-nivå och nationell nivå: utmaningar och möjligheter i en digitaliserad värld.

Vid rådsrådet lämnade det österrikiska ordförandeskapet också en lägesrapport om förhandlingarna om förordningen om utvärdering av medicinsk teknik.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på rådsdagordningen punkten 7, Rådsslutsatser om Europeiska revisionsrättens rapport om Fead.

Anf. 22 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Vid rådsrådet den 13 juni förväntas ministrarna anta ett utkast till rådsslutsatser om Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt, Fead.

Jag kommer att inleda med att ge er en kort bakgrund av förslaget till rådsslutsatser, och sedan går jag in på regeringens ståndpunkt.

Europeiska revisionsrätten tar, som ni vet, löpande fram rapporter om och granskningar av användningen av EU:s olika fonder och program. Att ministerrådet antar rådsslutsatser gällande revisionsrättens rapporter är ett sätt på vilket rådet kan uppmärksamma och hantera revisionsrättens rapporter.

Den 3 april presenterade revisionsrätten en särskild rapport om Fead. I den rapporten konstateras att fonden ger ett värdefullt stöd, men hur

fonden bidrar till att minska fattigdomen har ännu inte kunnat fastställas. I rapporten presenteras ett antal slutsatser och rekommendationer om fonden i stort. De baseras på studier av nio medlemsstater. Sverige är inte en av de medlemsstater som ingår i granskningen.

Rådsslutsatserna yttrar sig över revisionsrättens rapport och inte över fonden som sådan. Det är viktigt att känna till. Utkastet till rådsslutsatser är allmänt hållet, och det går inte heller in på några detaljer i revisionsrättens rapport.

I utkastet till rådsslutsatser påtalas att i den kommande fonden, Europeiska socialfonden plus, ESF plus, för programperioden 2021–2027 finns möjlighet, om det är relevant, att också omhänderta rekommendationerna från revisionsrätten.

I slutsatserna uppmanas kommissionen att fortsätta med erfarenhets- och kunskapsutbyte gällande Fead, och där det är relevant kan den särskilda rapporten också bidra till vidare kunskapsutbyte.

Mot denna bakgrund ska jag redogöra för regeringens ståndpunkt i frågan.

Regeringen välkomnar utvärderingar och uppföljningar av hur EU:s fonder och program används. Därför är det positivt att revisionsrättens rapport uppmärksammas genom rådsslutsatserna. Regeringen anser att Sverige bör stödja ett antagande av rådsslutsatserna.

Anf. 23 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Det finns kraftfull kritik mot funktionssätt i utvärderingen och uppföljningen av fonden. Det är bra att det sker en utvärdering och uppföljning. Jag saknar några delar. De kan finnas skrivna på andra ställen. I så fall får statsrådet hjälpa till med det.

Hur tydliggörs gränsdragningen med vad som är nationellt ansvar och var fonden går in? Finns det tydligt beskrivet någonstans? Jag upplever att i revisionsrättens rapport finns inte den tydlighet jag skulle önska.

Det finns också en ambition att fonden ska vara ett komplement, att man ska jobba gemensamt. Jag saknar den frågan i rapporten, och jag saknar den också i slutsatserna. Det kan hända att de finns med i andra delar för att stärka de komplementära delarna.

Det som är intressant framöver är inte bara rapporten utan det övriga arbete som pågår för att hela tiden utveckla fondens arbete. Hur ser den processen ut?

Anf. 24 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Nu nämnde statsrådet att rådsslutsatserna inte rör själva fonden som sådan. Men jag tycker ändå att historieskrivningen är viktig, nämligen att Sverige motsatte sig inrättandet av fonden. I ett motiverat yttrande invände Sverige mot upprättandet av fonden utifrån att vi från svensk sida anser att den strider mot subsidiaritetsprincipen. Detta är den typen av åtgärder som bäst bör vidtas på nationell nivå.

Jag hoppas och tror att det alltså är regeringens uppfattning, och jag hoppas att regeringen på mötet ändå kan markera den positionen.

Vi från Moderaternas sida har inte någon avvikande mening mot regeringens ståndpunkt, men jag tycker ändå att det vore intressant om minis-

tern kunde kommentera rådsslutsatserna och eventuellt problematisera punkterna 7 och 8. De handlar bland annat om att öronmärka hur stor andel av medlemsländernas budget inom ESF plus-fonden som ska användas för ändamålet.

I grunden är detta problematiskt. Det handlar här om att erinra om vad kommissionen har föreslagit. Det är inget som vi i det här läget skarpt ställer oss bakom. Jag vill ändå ställa frågan till regeringen om hur man ser på förslagen som kommissionen har presenterat.

Anf. 25 PER RAMHORN (SD):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för informationen.

Vi kommer att anmäla en avvikande mening i ärendet. Vi har sedan tidigare varit emot strukturfonder. Anledningen till detta har varit att det är svårt att överblicka finansieringen.

Vi vill hellre se en enskild post för varje program. På det sättet blir det lättare att följa upp insatserna. Dessutom anser vi att dessa satsningar görs bättre på nationell nivå.

Anf. 26 ORDFÖRANDE:

Vi fattar inte beslut om själva fonden nu. Vi fattar beslut om vad vi ska säga om revisionsberättelsen. Jag vill bara påminna nämndens ledamöter om detta.

Anf. 27 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill bara kort instämma i det som Johan Hultberg sa, nämligen att understryka att Sverige i grunden är emot Fead. Jag instämmer i hans inlägg.

Anf. 28 CARINA STÅHL HERRSTEDT (SD):

Vi instämmer också i det Johan Hultberg säger. Det är viktigt att det kommer med.

Anf. 29 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Jag inleder, och sedan kommer jag att be mina medarbetare om hjälp i fråga om fonden. Det är relevant att nämndens ledamöter får svar.

Det finns ingen annan uppfattning på något sätt än den som Johan Hultberg ger uttryck för. Det är inte så att regeringen på något sätt ändrar sig när det gäller inställningen till Fead. Däremot är den frågan inte med på dagordningen, men det vet ni alla. Jag förstår att allt är olika former av markeringar. Vi hör dem, och vi har verkligen ingen annan uppfattning. Vi behöver inte tolka det som att någon markerar och att någon annan inte markerar. Den uppfattningen finns även i fortsättningen.

Så som revisionsrätten uttrycker sig finns ingen anledning att inte ställa sig bakom dem. Men vi fortsätter förstås allt det arbete som har bedrivits och som ska fortsätta att bedrivas för att utveckla fonden. Alla de frågor som sedan implicerar till själva fördelningen av budget, vad man fattar beslut om nationellt och inte, strukturfonder, är frågor för hela EU:s budgetarbete och den långtidsbudget som nu är under process. Jag utgår från att ingen på sammanträdet den 13 juni kommer att ta upp sådana

frågor. Det är möjligt att folk både tycker och tänker en del, men det är inte föremål för Epsco den 13 juni.

Men det fanns frågor om nationell nivå och fondens ansvar.

Anf. 30 Kanslirådet ANNIKA REMAEUS:

Jag har följt förhandlingen om hur man i framtiden ska omhänderta Fead och den typen av fond inför ESF plus.

Sverige har haft en restriktiv hållning, och man har påtalat att medlen ur fonden ska gå till de länder som bäst behöver dem. Men just den här rådsslutsatsen handlar om fonden som pågår just nu.

Det har varit en halvtidsutvärdering, som har visat på att det finns olika syn på fonden. Vi har pekat på frågan om den nationella nivån under förhandlingen. Det är många länder som tycker som Sverige. Det är en delad syn eftersom det handlar om livsmedelsdistribution. För vissa länder är det en viktig och stor del, medan det för andra är mindre.

Anf. 31 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Låt mig då understryka att när vi ges tillfälle kommer vi att ta dem. Vi har inte bytt uppfattning. Sveriges uppfattning är inte att det är en europeisk angelägenhet utan att det för oss är en viktig nationell angelägenhet att hantera frågor om utsatthet och se till att vi på olika sätt kan utjämna skillnader och så vidare.

Det är som Annika Remaeus säger om livsmedelsproduktionen, att när vi i EU-sammanhang ska diskutera de frågorna halkar vi in på många olika områden och håller oss inte alltid inom de ramar som vi tycker är realistiska.

Jag tror ändå att jag kan lugna nämndens ledamöter och säga att vi inte har delade meningar när det gäller Fead. Däremot när det gäller frågan som den nu ligger, och efter den avstämning som är gjord från revisionsrätten, kan vi ställa oss bakom slutsatserna.

Anf. 32 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för lugnande besked.

Från Moderaternas sida har vi ingen avvikande mening, men jag kan ändå tycka att rådsslutsatserna andas lite väl mycket positivism om fonden. Det är det jag vill ge uttryck för. Jag tycker att revisionsrapporten är bra, och det är bra att den har lagts fram. Vi välkomnar de förslag till förbättringar som har presenterats. Men när det i rådsslutsatserna lyfts fram att man tycker att fonden har levererat ett viktigt stöd till de mest utsatta och så vidare, rimmar det lite illa med det som statsrådet precis själv just sa. Frågan om huruvida fattigdomen har minskat med hjälp av medlen i fonden har inte besvarats. Det är mest det jag vill markera och ge uttryck för. Det är bra om Sverige vid rådsmötet kan lyfta upp detta, även om frågan om fondens blotta existens inte är upp för diskussion. Det är bra om vi är överens om den frågan.

Anf. 33 ORDFÖRANDE:

Jag frågar dig igen, Per Ramhorn. Sverigedemokraterna ger egentligen uttryck för samma åsikt som flera andra partier har gjort, nämligen att man är emot fonden men inte har någon annan syn på punkten på dagordningen.

Vill ni ändå anmäla en avvikande mening? Ni har ändå sagt för protokollet att ni är emot fonden. Nej.

Alltså: Det finns ingen avvikande mening.

2018/19:36

5 juni

Anf. 34 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Jag vill komplettera eftersom jag missade att besvara frågan om öronmärkning av medel.

Regeringen ser positivt på att föreslå att stödja de utmaningar som man ändå identifierar inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Eftersom medlemsstaterna föreslås avsätta medel från ESF plus till detta ifrågasätter regeringen behovet av att öronmärka medel till social inkludering, unga som varken arbetar eller studerar och stöd för att motverka materiell fattigdom inom delad förvaltning.

Det är viktigt att vi betonar att resurserna primärt ska riktas till utsatta grupper och att medlemsstaterna tar sitt ansvar att bekämpa fattigdom. Det är utgångspunkten.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Finns det något att säga under dagordningspunkten 8, Övriga frågor? Det är inte alltid det finns något att säga om de punkterna. Nej. Då tackar vi för informationen.

Dagordningspunkt 9, Rådsslutsatser om att bekämpa antimikrobiell resistens.

Anf. 36 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru ordförande! Vid rådsmötet den 14 juni ska ministrarna anta ett utkast till rådsslutsatser om det fortsatta arbetet med att göra EU till ett område för best practice när det gäller att bekämpa antimikrobiell resistens. Statssekreterare Maja Fjaestad överlade med socialutskottet den 9 april. Jag kommer att inleda med att ge en kort bakgrund av förslaget och sedan gå in på regeringens ståndpunkt.

Utkastet till rådsslutsatser behandlar angelägna frågor om antimikrobiell resistens ur ett tvärsektorielt så kallat one health-perspektiv.

I utkastet anges att användningen av antibiotika inom EU fortfarande är för hög. EU:s medlemsstater uppmanas bland annat att ha en nationell tvärsektorieell handlingsplan för antimikrobiell resistens på plats och att avsätta tillräckliga resurser för dess genomförande. Medlemsstaterna uppmanas vidare att tillämpa gällande regelverk om användning och försäljning av antibiotika. Det gäller särskilt för att undvika försäljning utan recept. Vid behov ska ytterligare reglering övervägas.

EU-länderna uppmanas också att undersöka och stötta lämpliga mekanismer för att kunna garantera tillgång till antibiotika inom unionen. Vidare uppmanas länderna att stärka resistensövervakning och uppföljning av antibiotikakonsumtion. Medlemsstaterna och EU-kommissionen uppmanas att samordna EU-länderna i det globala AMR-arbetet för att skynda på den globala responsen. Medlemsstaterna och EU-kommissionen uppmanas dessutom att övervaka rester av antimikrobiella ämnen från användning och produktion i mark, grund- och ytvatten samt att överväga ytterligare reglering.

Sverige har, vill jag säga, fått ett gott gehör för sina synpunkter under förhandlingarna. Det gäller bland annat att antibiotika inte ska säljas över disk, vikten av tvärsektorielt arbete, ett så kallat one health-perspektiv och vikten av ökad miljöhänsyn.

Regeringens ståndpunkt i frågan är följande.

Regeringen prioriterar arbetet mot antibiotikaresistens högt och välkomnar utkastet till rådsslutsatser. Regeringen anser att det är viktigt att användningen av antibiotika minskar. Det är alldeles nödvändigt för att bromsa utvecklingen av resistens. Det är Sveriges absolut bestämda uppfattning att antibiotika ska vara receptbelagda läkemedel och inte säljas över disk utan recept. Regeringen välkomnar att utkastet till rådsslutsatser slår fast att utgångspunkten är att varje land behöver arbeta i enlighet med sin nationella handlingsplan.

Regeringen stöder att EU bör verka för att utvecklingen av nya antibiotika och ny diagnostik främjas men också att användningen i djurhållning minskas. Regeringen stöder skrivningarna om att antibiotikarester i miljön, både från användning och från tillverkning, bör övervakas och att ytterligare reglering bör övervägas.

Regeringen ser positivt på att det så kallade one health-perspektivet lyfts fram i rådsslutsatserna och anser att EU bör stödja den globala process som pågår inom FN-systemet och verka för att den får uppmärksamhet och också leder till en intensifierad global respons på AMR-hotet.

Regeringen anser att Sverige bör stödja ett antagande av rådsslutsatserna.

Anf. 37 ANNIKA QARLSSON (C):

Statsrådet! Det är mycket bra att det är en skarp och tydlig linje i dessa frågor. Det är ett område som kanske är mer hotande runt hörnet än vad vi har förstått eller känner till. Vi kan se siffrorna vad gäller dödsfall ifall det blir antibiotikaresistens, som överstiger cancerfall och trafikolyckor. Det finns alltså ett reellt hot bakom detta. Det skulle kunna förändra förutsättningarna för det liv vi lever i dag. Det är alltså oerhört viktigt.

I slutet av ståndpunkten lyfter statsrådet upp den globala process som pågår inom FN-systemet. Vad finns i den processen? Finns det tankar kring att ha bindande mål, både för EU-länderna och för resten av världen? Finns det tankar kring att man också behöver satsa på forskning om framtagande av ytterligare medicin på detta område? Vad ingår i den delen? Det skulle jag gärna vilja veta.

Anf. 38 KAROLINA SKOG (MP):

Jag vill understryka vikten av detta område. Jag uppskattar den mycket tydliga linjen från regeringen i denna del.

Jag har en fråga – det är möjligtvis en kunskapsfråga. Inkluderas rening i miljöhänsyn? Även korrekt använd antibiotika ger ju effekter. Ingår det i begreppet miljöhänsyn i detta sammanhang? Det gäller alltså rening av korrekt använd antibiotika som har passerat våra kroppar. Det handlar helt enkelt om rening i avloppsverken.

Anf. 39 JOHAN HULTBERG (M):

Från Moderaternas sida lyfter vi fram just vikten av att Sverige ska vara pådrivande när det gäller försäljningen av antibiotika receptfritt. Det är bra att rådsslutsatserna har utvecklats när det gäller det, men jag konstaterar tyvärr att det inte är särskilt skarpt att uppmana medlemsländerna att se över den receptfria försäljningen. Jag vill bara uppmana regeringen att fortsätta det idoga arbetet med att försöka ta steg för att skärpa regelverket kring försäljningen av antibiotika, både till human användning och till användning inom animalieproduktionen.

Här har Sverige kommit långt, och det är någonting som vi ska visa omvärlden och nyttja som konkurrensfördel för det svenska jordbruket, inte minst. Där är det också viktigt att Sverige står upp för det svenska smittskyddet och möjliggör provtagning på djur som tas in i Sverige. Men det är en diskussion som jag får ta med statsrådets kollega Jennie Nilsson.

Anf. 40 LINA NORDQUIST (L):

Jag vill bara tacka så mycket för att regeringen har en ganska skarp skrivning om precis det som Karolina Skog tog upp. Det gäller både utsläpp vid tillverkning, som många gånger är utanför EU, och reningen av använd antibiotika.

Anf. 41 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Tack så mycket för responsen och för att ni engagerar er och för att det blir en diskussion också i EU-nämnden! Det är otroligt angelägna frågor.

Det är inte många veckor sedan jag var i Genève, när WHO hade sin generalförsamling. Jag ledde ett möte ihop med Storbritannien för ett antal kollegor runt om i världen som handlade om att motverka antibiotikaresistens. Sverige har ett mycket gott anseende. Vi ska gemensamt göra allt vi kan för att inte bara vara stolta över det vi har gjort, utan vi ska flytta våra positioner. Vi ska bistå andra länder på det sätt vi kan, och vi ska backa upp de insatser som är på gång och bidra till skärpta skrivningar. Jag vill verkligen säga det.

Sedan tänkte jag lämna ordet till Nina, som får utveckla svaret, kanske inte minst på Annikas fråga om vad detta innehåller.

Det är som sagt glädjande att det känns som att positionerna har flyttats fram. Men engagerar man sig lite i dessa frågor och börjar skrapa lite på ytan är det klart att man får lite ont i magen och inser att vi har mycket arbete framför oss.

Anf. 42 Departementssekreterare NINA VIBERG:

Jag jobbar med antibiotikaresistensfrågor på Socialdepartementet.

Jag börjar med frågan om FN-processen, vad det är för någonting. År 2016 var det ett högnivåmöte om antimikrobiell resistens. Så kallas det ofta i utlandet, för det är inte bara antibiotika, även om vi i Sverige mest har problem med antibiotikaresistens. År 2016 var det ett högnivåmöte i FN. Processen för att följa upp det mötet innebar främst att man tillsatte en expertgrupp – det kan man lite förenklat kalla det – som skulle ta fram rekommendationer om vad världen ska göra för att bemöta AMR-hotet. Där var två svenska experter med: Otto Cars och Stefan Peterson.

I april kom de med rekommendationer på ett antal olika områden. De flesta var egentligen ganska kända och följde den globala handlingsplanen,

som har funnits sedan 2015, om att man ska minska användningen, se till att användningen inom djurhållningen förbättras och att övervakningen stärks i fråga om resistensen och så vidare.

Sedan var det en del av rekommendationerna som handlade om global stewardship, eller global governance, i antibiotikaresistensfrågan. Där föreslog man att det skulle tillsättas en global högnivågrupp med globala ledare som kan sätta antibiotikaresistensfrågan på agendan. Man föreslog också en panel, en evidenspanel, bestående av forskare som ska kunna ta fram evidens inom området, lite liknande FN:s klimatpanel. Man föreslog att det skulle skapas en plattform där olika aktörer kan samarbeta inom detta område och att ett sekretariat skulle skapas och ligga hos det som kallas tripartiten – två FN-organ, WHO och FAO, plus OIE. Det är alltså WHO och motsvarigheterna på djurområdet, kan man säga. De ska då skapa ett sekretariat för att stödja de globala grupper som ska startas.

I natt kom FN:s generalsekreterare med en rapport om antibiotikaresistens, AMR. Han stöder IACG-rekommendationerna. Det är spännande att se vad som ska ha hända efter detta. Sverige har ju stött den här IACG-processen.

Skulle Karolina Skog kunna upprepa frågan? Jag förstod inte riktigt.

Anf. 43 KAROLINA SKOG (MP):

Min fråga handlar egentligen om huruvida det i denna diskussion finns diskussioner om reglering av rening. Det finns teknik för att rena. Vi har infört den i Sverige. Finns det en diskussion på EU-nivå om att reglera detta? Statsrådet sa att vi driver detta också som en miljöfråga utöver att det är en hälsofråga.

Anf. 44 Departementssekreterare NINA VIBERG:

I rådsslutsatserna står det att man ska övervaka rester i miljön – jag vet inte vad det innebär rent tekniskt – och att man ska stärka forskningen om miljöpåverkan.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Underlätta investeringar för att omvandla och förbättra hälso- och sjukvårdssystemen.

Anf. 46 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru ordförande! Vid rådmötet den 14 juni står också en diskussion om att underlätta investeringar för att omvandla och förbättra hälso- och sjukvårdssystemen på dagordningen.

Inför diskussionen har det rumänska ordförandeskapet tagit fram ett underlag som bland annat innehåller två frågor. De fokuserar på hur finansiella instrument och fonder kan optimeras och matchas för investeringar inom hälsoområdet samt hur synergier mellan olika EU-stöd kan säkerställas på bästa sätt.

Jag kommer att redogöra för den föreslagna inriktningen på Sveriges inlägg i den debatten.

En utgångspunkt för det svenska inlägget kommer att vara att svensk hälso- och sjukvård står inför stora utmaningar – det är någonting som vi delar med många andra EU-länder. Precis som Sverige genomför också många andra EU-länder stora strukturförändringar för att möta dessa utmaningar. Utmaningarna behöver mötas genom att man till exempel tar vara på de möjligheter som digitaliseringen erbjuder och stärker det förebyggande arbetet. En del i att bemöta utmaningarna är också att delta i kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring hälso- och sjukvården. EU kan på olika sätt stödja ländernas nationella utvecklingsarbete i hälso- och sjukvården, liksom samarbeten mellan medlemsstater.

Det svenska inlägget kommer att betona att det är centralt att stöden används till det som medlemsstaterna efterfrågar, såsom att motverka antimikrobiell resistens och främja digitalisering. Medlemsstaterna behöver vara nära involverade i att ta fram prioriteringar för stöden. Det är också viktigt att använda sig av redan existerande finansieringsinstrument och fonder samt att utveckla dessa vid behov. Det är även positivt med ökad samverkan mellan olika finansieringsinstrument och fonder som har bäring på hälsoområdet för att stärka effektivitet och synergi. Nationell samordning och samarbete mellan medlemsstater kan också bidra till att medel från EU används på bästa sätt. Kontinuerlig dialog samt transparent och regelbunden uppföljning är också av central betydelse.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Statsrådet har också övriga frågor, från dagordningspunkt 11. Finns det något att säga om dem? Nej. Då tackar vi för informationen. Tack för i dag!

§ 3 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (jämställdhet)

Statsrådet Åsa Lindhagen

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (jämställdhet) den 6 december 2018

**Återrapport från informellt ministermöte den 10–11 april 2019
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (jämställdhet) den 13 juni 2019**

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet med det fantastiska namnet Åsa Lindhagen välkommen hit – medarbetarna också, givetvis.

Vi börjar som vanligt med återrapporter. Har statsrådet något att säga om återrapporterna?

Anf. 49 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru ordförande! Jag vill börja med att säga att det känns roligt att för första gången vara i EU-nämnden. Jag har sett fram emot att komma hit i dag.

EU-nämnden har fått en skriftlig rapportering från mötena. Jag ska göra mitt bästa för att svara på frågor om det finns några sådana.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Det finns det inte, så vi tackar för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Likabehandlingsdirektivet.

Anf. 51 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru ordförande! Vid Epscorådets möte den 13 juni kommer ordförandeskapet under punkt 3 att lämna en lägesrapport om arbetet med kommissionens förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Det är en informationspunkt, och rådet väntas notera denna lägesrapport.

Av lägesrapporten framgår att framsteg har gjorts under det rumänska ordförandeskapet men att ytterligare arbete och politiska diskussioner behövs innan enhällighet kan nås. Under våren har exempelvis förtydligande av skrivningar om multipel diskriminering och området om tillgång till varor och tjänster diskuterats.

Detta är ett direktiv som har förhandlats sedan 2008, som bekant. Och för att förslaget ska kunna antas krävs det enhällighet.

Sverige är fortfarande positivt till direktivförslaget och har samma inställning som Sverige har haft hela tiden sedan direktivet presenterades 2008, nämligen att det är angeläget att säkerställa en gemensam miniminivå i EU för skydd mot diskriminering, oavsett diskrimineringsgrund. Sverige verkar därför för ett antagande av direktivet.

Även om detta är en informationspunkt och vi inte väntar oss någon diskussion om ärendet anser regeringen att det kan vara motiverat att göra ett inlägg på rådsmötet. Syftet med detta är att markera vikten av ett fortsatt arbete för likabehandling i EU. Därför avser regeringen att göra ett inlägg, om detta visar sig lämpligt vid rådsmötet. I inlägget kommer regeringen i så fall att framföra Sveriges inställning till direktivförslaget och uppmuntra till fortsatt arbete för likabehandling i EU.

Anf. 52 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket för föredragningen, statsrådet!

Detta är oerhört viktiga frågor, där vi kanske lite till mans känner att det är en oroande utveckling. Vi ser att det är andra krafter som rör sig och vill gå i en annan riktning. Vi känner att det är oerhört viktigt att vi står upp för kvinnors rättigheter och för det fortsatta arbetet med jämställdhet framöver.

Det är också viktigt att vi på EU-nivå försvarar grundläggande rättigheter och därför arbetar för att alla kvinnor i EU ska ha samma möjligheter och rättigheter. Detta upplever jag att vi är överens om här inne. Vi ska dock inte fortsätta med lagstiftning på detta område, men det är ju inte planen nu. Jag tycker att det är bra att vi fortsätter att stå upp för detta och att vi tar dessa diskussioner var de än förs. Detta stöder jag.

Anf. 53 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack för föredragningen, statsrådet!

Jag tycker också att detta är ett viktigt direktiv. Jag vill dock minnas att vi har diskuterat det tidigare och att Sverige, på grund av att motståndet mot direktivet har ökat bland en del medlemsstater, har backat lite på vad vi vill ha in där. Nu står det om sexuell läggning, men det har tidigare också pratats om diskriminering av personer utifrån könsidentitet och könsuttryck. Jag har för mig att detta inte ingår längre just därför att det försvårar att få igenom direktivet. Jag kanske minns fel, men jag vill minnas att vi hade detta uppe här i höstas.

Jag vill bara säga att jag stöder regeringens arbete och inte har någon kritik mot det. Jag förstår att man ibland kan behöva backa för att nå en kompromiss, även om det är olyckligt och synd.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag minns inte riktigt diskussionen så, men vem som har rätt eller fel är svårt att säga på stående fot.

Anf. 55 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Nej, vi har inte backat på direktivet. De delar som är med är religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning. Könsidentitet har inte varit en del i detta.

Jag lämnar ordet till Anna Sjölin, om hon har något att tillägga.

Anf. 56 Kanslirådet ANNA SCHÖLIN:

Könsidentitet är som sagt inte med i direktivförslaget och är inte en av de grunder som nämns i artikel 19 i fördraget och som man kan lagstifta om.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det var så att vi diskuterade att det var svårt redan som det var – att få in det som det fanns grund för – och att det därför skulle vara ännu svårare att lägga till fler saker. Det var snarare så diskussionen gick vid nämndens sammanträde, så som jag minns det. Men vi får kolla i protokollet.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Rådsslutsatser om lönegapet och åtgärder för att förbättra balans mellan arbete och privatliv.

Anf. 58 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru ordförande! Jag kommer att börja med att ge er en kort bakgrund till förslaget och sedan avsluta med att kortfattat redogöra för regeringens ståndpunkt.

Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är något som har lyfts fram som en prioriterad fråga av det rumänska ordförandeskapet. Utkastet till rådsslutsatser är ett led i detta arbete.

I utkastet framhålls att det genomsnittliga lönegapet i EU fortfarande är 16 procent. Detta har sin grund i en mängd faktorer, till exempel ojämsställd fördelning av det obetalda omsorgsarbetet, diskriminering och könssegregation i utbildning och på arbetsmarknaden, inklusive större svårigheter för kvinnor att nå ledande positioner.

I slutsatserna uppmärksammas också behovet av att säkerställa den rättsliga tillämpningen av principen om lika lön för likvärdigt arbete och att flickor och pojkar samt kvinnor och män ska ges samma möjligheter att välja inriktning på sin utbildning och karriär, fritt från könsstereotyper.

Det framgår också att åtgärder krävs för att alla ska ges möjlighet att uppnå balans mellan arbete och privatliv, till exempel genom att pappor bör ges samma möjlighet att ta ut föräldraledighet och att fler barn ska ha tillgång till barnomsorg i enlighet med Barcelonamålen, som rör barnomsorg.

I rådsslutsatserna uppmanas också kommissionen att anta en ny jämställdhetsstrategi efter 2019, vilket regeringen välkomnar. Det är positivt att slutsatserna starkt belyser jämställdhetsintegrering inom samtliga politikområden.

Med detta sagt vill jag avsluta med att säga att regeringen avser att ställa sig bakom antagandet av utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 59 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Vi hade en diskussion om frågan tidigare i arbetsmarknadsutskottet, och vi är överens. Jag vill bara notera att det, när det gäller föräldraledighet, står att det är en möjlighet för pappor. Vi tycker naturligtvis att de ska ta ut mer föräldraledighet, men inte via någon tvångskvotering på EU-nivå. Jag noterar att skrivningen är sådan att vi kan köpa den.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Har statsrådet något att säga om punkten Övriga frågor?

Anf. 61 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru ordförande! Ja, det har jag.

Jag skulle avslutningsvis från min sida vilja redogöra för en punkt under Övriga frågor som Malta har tagit initiativ till och som handlar om att prioritera jämställdhet i EU:s nästa långtidsbudget. I ett kortfattat underlag understryker Malta att EU endast har ett mycket långsamt minskande löne- och pensionsgap mellan kvinnor och män och att det också finns en ojämn fördelning av omsorgs- och hushållsarbetet.

Mot denna bakgrund och trots att EU genom sina fördrag har både politiska och juridiska åtaganden gällande jämställdhetsintegrering, inklusive jämställdhetsbudgetering, är det anmärkningsvärt att endast 1 procent av EU:s nuvarande budget är öronmärkt för jämställdhetsåtgärder. Malta menar därför att det är en nödvändighet att EU prioriterar jämställdhet i nästa MFF och säkerställer att hela budgeten, inklusive fondprogram, genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

EU behöver bli bättre på att jämställdhetsintegrera sitt arbete inom samtliga politikområden, och detta är en av anledningarna till att Sverige vill se att nästa kommission antar en ny jämställdhetsstrategi.

I förhandlingarna om långtidsbudgeten har Sverige hittills fått lite stöd från övriga medlemsstater vad gäller jämställdhet. Därför är det väldigt positivt att Maltas not är i linje med den svenska ståndpunkten i MFF-förhandlingarna. Med anledning av detta är det sammantaget lämpligt att Sverige stöder Maltas inlägg under Epsco.

Anf. 62 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Vi stöder självfallet att det ska vara jämställt och att det ska "mainstreamas" i den långtidsbudget som kommer. Men jag vill ändå peka på att vi inte vill utöka budgeten med anledning av detta, utan det ska fortfarande vara en restriktiv hållning. Jag tror dock att vi är överens med regeringen i denna fråga.

Anf. 63 JOSEFIN MALMQVIST (M):

Även Moderaterna instämmer i den synpunkt som Kristdemokraterna lyfte fram. Vi är positiva till en översyn, men den ska inte innebära att budgeten som helhet utökas på detta område.

Anf. 64 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Detta handlar ju om att själva budgeten ska jämställdhetsintegreras.

Tack för era inlägg!

Anf. 65 ORDFÖRANDE:

Vi får se det som ett medskick som kan vara bra i diskussionen.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar för informationen om de övriga frågorna.

Därmed är vi färdiga för i dag. Tack så mycket!

Innehållsförteckning

§ 1 Sysse/sättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	2
Anf. 7 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	2
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 13 DÉSI/ÉE PETHRUS (KD)	4
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	4
Anf. 15 DÉSI/ÉE PETHRUS (KD)	4
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 17 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	4
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	4

§ 2 Sysse/sättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 20 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	5
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 22 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	5
Anf. 23 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 24 JOHAN HULTBERG (M)	6
Anf. 25 PER RAMHORN (SD)	7
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 27 DÉSI/ÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 28 CARINA STÅHL HERRSTEDT (SD).....	7
Anf. 29 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	7
Anf. 30 Kanslirådet ANNIKA REMAEUS.....	8
Anf. 31 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	8
Anf. 32 JOHAN HULTBERG (M)	8
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 34 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 36 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	9
Anf. 37 ANNIKA QARLSSON (C).....	10
Anf. 38 KAROLINA SKOG (MP).....	10
Anf. 39 JOHAN HULTBERG (M)	10
Anf. 40 LINA NORDQUIST (L)	11
Anf. 41 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	11

Anf. 42	Departementssekreterare NINA VIBERG	11	2018/19:36
Anf. 43	KAROLINA SKOG (MP).....	12	5 juni
Anf. 44	Departementssekreterare NINA VIBERG	12	
Anf. 45	ORDFÖRANDEN.....	12	
Anf. 46	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	12	
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	13	

§ 3 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor (jämförelse).....	14	
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 49	Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	14
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 51	Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	14
Anf. 52	ANNIKA QARLSSON (C).....	15
Anf. 53	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	15
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 55	Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	15
Anf. 56	Kanslirådet ANNA SCHÖLIN.....	15
Anf. 57	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 58	Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	16
Anf. 59	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	16
Anf. 60	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 61	Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	17
Anf. 62	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17
Anf. 63	JOSEFIN MALMQVIST (M).....	17
Anf. 64	Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	17
Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	17